

صافی : ۵

تشرین ثانی ۱۹۲۷

بیبل : ۱

فلسفہ و اجتماعیات

مجموعہ علمی

مؤسسہ

آگاہ سری

مدیر

محمد زروت

آیدہ برنشر اولونور

استقلال و قباطاش لیسہ لری فلسفہ
واجتماعیات و تجارت مکتبی اقتصاد معلمی

استقلال لیسہ علمی مدیری استانبول ارکک
واستقلال لیسہ لری ادبیات معلمی

بر صاپدہ

- تربیتی قسم : دینی اجتماعیات ہلمی ضیا
- قانونی تجاویل ایدری (پوانقارہ دن) م . م . الہامی
- قیمتار عالی (بوغلہ دن) زہت زروت
- علمک فلسفی قیحتی ہامی سنج
- اجتماعی حادثہ نہدر اسماعیل فرید
- تطبیقی قسم : بشری ادبیاتک معشری اساسلری ہلمی ضیا
- تقدیر و تحلیل قسمی : علم و فرضیہ : (پوانقارہ دن) م . م . ا .
- یکی اجتماعیات درسلری . (محمد عزت) م . م . ث .
- صوری و تطبیقی منطق : (حسن عالی) ح . ص .
- اقتصاد و ملی سنجیہ ہرمان لہوی (آلمانجہ دن) در . ر .
- فلسفی نشریات : آرتور ہلمان (آلمانجہ دن) در . ر .
- دارافتنون ادبیات فا کولتہ علمی مجموعہ علمی (***)
- روحیات مجموعہ علمی : (فرانسزجہ دن) ح . م . س .
- مخبرہ ثانیہ بیہ

ادارہ خانہ : استانبول - شہزادہ باشی - استقبال لیسہ علمی داخلندہ دائرہ مخصوصہ
استانبول - مطبعہ آمدی

فلسفه و اجتماعیات

مجموعه سی

مؤسس: آلاه سری

مدبری: محمد نورت

اجتماعیات درساری:

دینی اجتماعیات

ایکنجی درس

۳. اعتقادلرک منشائی مسئلہ سی — دینلرک قدمی ، و دین فکرنده کی نظام و قاعدویت (régularité) آکلاشیلدقن صوکرآ الله ، روح و قدسیت تلقیلرینک زهدن دوغدیغی تدقیق ایدیلکه باشلانیلیر .

کچن عصرک صوکر ربغدن بری بوخصوصده برچوق نظریه لر سرد ایدیلدی . دورقہیم ، بوتون بوتدیقاتی « دینی حیاتک ابتدائی شکلری » اسمنده کی کتابنده ایکی قسمه آیرییور . برنجی قسمه سالک اولانلره « آئیمست » لر ، ایکنجی قسمه سالک اولانلره ده « ناتوریست » لر دیور . آنجاق ، کرک اولنک زماننده ، کرک اولندن صوکرآ بومستله حقندهینه برچوق تدقیقات یاپلدیغی ایچون ، دینلرک منشائی حقنده کی نظریه لری بز ، دورته طویلایا بیلیرز . ایلک ایکیسی دورقہیمک صایدقلیدر . اوچونجیسی بالذات دورقہیمک سالک اولدیغی « سپیریتو آلیست » ایضاح ، دردنجیسی ده « سه قسو آلیست » ایضاحدر . بز بوراده زمان صیراسیله دوردینی ده خلاصه ایده جکز .

بونکله برابر ، موجود نظریه لر آنجاق اک عمومی خطلری نظر اعتباره آلمق اوزره دورده ارجاع ایدلشدر . حقیقتده یکدیگرندن اولدغه فرقی نتیجه لره وارن قرقی متجاوز فکر واردر . توتهمیلکک منشائی حقنده سردایدیلن بوفکرلردن بوسبوتون تاریخه قاریشانلر اولدیغی کی ، حالا مقاومت کوستره رک یاشامق ایسته یئلرده موجوددر . ایضاح طرز لرینک چوقلنی ، بومستله یه ویریلن اهییتی و صرف ایدیلن غیرتی کوستربر . فکرلرک بوقادار داغیلماسی ، هر مشاهدک کندی معلوماتیله اکتفا ایدرک بر فرضیه یایغه قائمه سندن ایلری

کلیور . مع مافیہ بوکا رغماً ، مشاہدہ لر کیتد کجہ بر آلدہ طویل انمش و یکدیگری تمام ایتمش اولدیغی ایچون عمومی ترکیبک دوغماسنه مانع اولاماشدر .

بو فکر لردن بر قسمی اتنوگرافیک عندی مطالعه لری ؛ بر قسمی ده اولجه قبول ایدیش مفهوملره کوره بومطالریک تفسیریدر . بوتون بومساعینک وسعی حقنده بر قناعت حاصل ایتمک ایچون انتشار تاریخلری صیراسیله ، بوفکر لریک بر جدولی ویریورز :

۱۷۹۱ ژ . لونغ هر فردک ایری بر توتهمی اولدیغنی ، ودین

فکرینک فرددن دوغدیغنی سوبلر .

۱۸۰۰ تاوونه عائله توتهملری قبول ایدر . توتهمی غذا و معیشت

واسطه سی کبی تلقی ایدن انتفاعی بر ایضا حدره .

۸۰-۱۸۶۹ ماق له نان حیوان پرستی صورتنده تفسیر ایدر . وقرون

اولی دینلریله مقایسه ایدر .

۷۸-۱۸۷۰ هر برت سپنسر اسمیه جی واجداد پرستی در . یعنی اجداد

روحلری بر حیوان اسمیه تقدیس اولنور .

۱۸۷۲ ماقس موللر توتهمی بر علامت و آرمه عدا ایدر . هر هانکی

بر کیمسه بی تمیز ایچون قوللانیلان وصف

کبی کورونور .

۱۸۷۶-۱۹۱۱ جون لوبوق اسکی قهرمان ورئیس لری حکایه لری خجیلده

بویولتولرک ، بر حیوان اسمیه توسیم

اولونمش و اونلره اسناد ایدلمشدر .

۱۸۸۴-۱۹۱۲ آندره ولانغ بوکا کوره توتهملر منحصراً بر اسمدن عبارتدر .

قبول ایدن شخصی ویا عائله بی تمیزه یارارلر .

۱۸۸۴ روبرتسون اسمیت توتهملری معبوده ویا اولو روحلرینه ویریلن

قوربانلردن عبارت عد ایدر .

۱۸۸۴ ویلکن توتهم ، اجداد پرستلک حیوانده تجسد

ایتدیر یله سندن دوغمشدر .

۱۸۹۰ فرزه ر (برنجی سفر) توتهم اوکا کوره ، روحک خارجیه شمسی در .

(آنیمیزمک تنقیدینه مراجعت)

۱۸۹۶ کین (Keane) توتهملری ، علامت میزه و شخصی آرمه

تلقی ایدر .

- ۱۸۹۷ آ. فله چهر توتهمی، فرده عائد اولان مانتو ایله قاریشدر؛
و تماماً فردیجی در .
- ۱۸۹۹ تایلور اولو روحنک حیوانده تجسد ایتدیکی
اعتقادندن دوغدیغنه قاعددر .
- ۱۸۸۹-۱۹۱۴ بالدوین سپنسر اینتیشیوما آیینی تدقیق ایتمش و توتهمک منشائی
سحری-اقتصادی عدا ایتمشدر. اوکا کوره بو
آیین سحری اصوللرله اهلی نباتات و حیواناتی
چوغالتمق اندیشه سندن دوغمشدر .
- ۱۸۹۹ فرزه (ایکنجی سفر) بوده سپنسره چوق یاقین بر صورتده ایضاح
ایتمشدر: « آیین سحری بر قوئوپر ایتفدر»
۱۹۰۱-۱۹۱۰ ریزلهی طبیعت فچوردن نفرت ایدر. دیشاردن
اولنک مجبورتی، ایچری به عائد اولان اشیایه
دوقوئوق ممنوعیتی صورتنده بر تجلی آلیر.
۱۹۰۱-۱۹۰۴ هیل تاوت بوده فردیجیدر. اصل توتهمی، فردی توتهم
اولان (سولیا) ایله قاریشدر مشدر .
- ۱۹۰۱-۱۹۱۲ (هوز) و (ماق دوغال) بونلرده یکدیگرینه بکنزه بر فکر سرد ایتمشدر.
یا لکنز منبعلری اولان فردی توتهم (نیارونغ) در
۱۹۰۲ پووهل اوکا کوره بر توتهم فردی علامت و آرمه در.
(ماقس مولار کبی)
- هاددون ابتدائیلر بر منطقه نك معین نبات و حیوانلرینی
اولیارق یا شارلر توتهملر، سحری واسطه لرله
چوغالتمق ایسته ن حیوان و یا نبات لر در .
هر توتهم معین بر محلك غذا و تجارت موضوعیدر.
۱۹۰۵-۱۹۱۰ فرزه (اوجنجی سفر) بوسفر فرزه زهراً تماماً آخیمست در: توتهملری
روح تلقی سنک تجسدی عدا ایدر .
- ۱۹۰۷ زمیغرو دسکی بومؤلف، توتهمجیلکی متکامل بر فلسفی دین
اولان پانته ئیزمک عینی عدا ایتمشدر .

- ۱۹۰۸ پ . و . شمید
 بودہ ہادون کبی توتہ ملری محلی و نجاری عد
 ایدر . یکی و ثاقله اونی تأییدہ چالشمقده در .
 بودہ توتہ ملری محلی و نجاری تلقی ایدر . آنجاق
 بونلرک اقتصادی فعالیت آرئدینی نسبتہ
 قیمت قازاندیغنی و آینلرک بومقصدلہ اجرا
 ایدیلدیکنی علاوہ ایدر .
- ۱۹۰۸-۱۹۱۲ روترسکیولڈ
 آنیمیستلر کبی توتہ می روحک برتجسدی عد
 ایدر . چوجوقلہ ابتدائی انسان آراسندہ
 مشابہت کورور .
- ۱۹۱۰-۱۹۱۴ ح . ر . ریوہرس
 مشاهد لک نوطلرینی تفسیر ایلہ اکتفا ایدن بومؤلفہ
 کورہ توتہ ماجداد عبادتندن و آرمہ دن دو غمشدر
 چوجوقلردہ اولدیغنی کبی ، ابتدائینک کندیننی
 محیط اولان اشیایی ذیروح طن ایتہ سندن
 ایلری کلیر .
- ۱۹۱۰ ووات
 بومؤلف قوانینتجی در : یعنی ابتدائی انسانک
 اشیادہ تغیر واستحاله ایتک کیفیتنی کورمسی
 موجودات ایلہ کنندی آراسندہ بر استحاله یہ
 ایناماسندن توتہ مک دوغدیغنه قاعدہر .
- ۱۹۱۰ ح . ھہہرت
 بومؤلفک ایضاحی اسمیہ جی و بیقتوغرافیک در .
- ۱۹۱۱ تورہس
 بومؤلف متعدد طرز تفسیر لردہ بولونمشدر .
 اک صوکنجیسنندہ دورقہ یمک تأثیریلہ اجتماعی
 ایضاح یاممشدر . اوکا کورہ توتہ تصنیف
 واقربالق فکرینک ، طوبراغہ و طبیعتہ
 مربوطیتک اثریدر .
- ۱۹۱۱-۱۹۲۰ وانژہنہ پ
 معشری ہیجان وشعورک علامتیدر . ابتدائی یہ
 کورہ بوشعور یعنی مانا، توتہ موانساندہ مشترکدر .
- ۱۹۱۲ دورقہ یم

- ۱۹۱۳ قاروتز (karutz) توتہم، ابتدائینک مجهول واسرارده کوردیکی بر طاقم قوتلرک مادی تجلیسیدر .
- ۱۹۱۲-۱۹۱۸ غولدن وایزر
- ۱۹۱۳ فروید توتہمی، اودیپ معضله سی ده نیلن چو جو قدہ کی غیر مشعور جنسی تمایللرک انحرافی و بعضی حیوان و نباتلرہ توجہی صورتندہ ایضاح ایدر .
- ۱۹۱۳ هپ (Hepe) توتہمی، جنسیت و حیاتی تکثر علامتی تلقی ایدر: فاللوس اینلری، الخ... بوکا دلیلدر .
- ۱۹۱۳ بورق (Burcke) ابتدائی انسانده کی قوزموغرافیک بر کوروشک ایلمک افاده سی تلقی ایدر .
- ۱۹۱۴ دوسسو ویتالیست درہ بوکا کورہ ابتدائی نظرندہ اک قیمتلی شی اولان حیات عنصرینی حائر اولدینی ایچون توتہم مقدسدر . (یا جانسز اولان توتہملرہ نہ دیملی ؟)
- ۱۹۱۴ سنت ایو (styvec) توتہم، ابتدائینک او طور دینی بری تمیز ایدر؛ و حیواندن انسانہ استحاله نک علامتیدر .
- ۱۹۱۴ لوازی بو مؤلف بر چوق فکر لری جمع ایتک چالیشیر: اوکا کورہ توتہم هم اجداد پرستلکک بر افاده سی، هم ده سحری بر غذا تکثری واسطه سیدر .
- ۱۹۱۶ بوآس بوکا کورہ توتہم، مادری عالمہ تشکلنک نتیجه سیدر .

اسملرینی صایدینمز بو نظریه لردن ماعدا یا پیلان بوتون نشریاتی آز چوق بونلرہ ارجاع ایتک قابلدر . توتہمچیلک ، بوکون اجتماعیا تجیلرک اکثریسی طرفندن اک ابتدائی دین عد ایدیلور . (آئیزم) و (ناتوریزم) ک دینک نسبتہ داها متکامل برر صفحه سی اولدینی آکلاشیلمشدر . بعضاً یکدیگرینی نقض ایدہ جک قادر متخالف اولان بو تدقیقاتدن بووک بر قسمک اشتراک ایتدکلری جهت ، توتہمچیلکک قدمی در . فقط اجتماعیات علمی بوکونکی استقلالنی قازانازدن اول بر چوق مؤلفلر ، داها مؤخر برر دین شکلی اولان آئیزم و ناتوریزم واسطه سیله دیگرلرینی و بالخاصه توتہمچیلکی ایضاحه تمثیل ایتلردی .

شوحالده بوتیمیلر بر جهتدن ابتدائی برر دینی افاده ایتدیککی کبی ، دیگر جهتندن ده بوتون دینلرک منشائی ایضاحه چالیشان برر مشهور نظریه به علم اولمشدر .

I. آئیزم (نفسچیلک) : بو نظریه نک باشنده تایلور و سپنسر کلیر . بونلرہ کورہ ، اعتقاد ، فردی روحک اثریدر . ابتدائی انسانک ، رؤیا و اولوم قورقوسی

كې روحى فعاليتنك مېم وسرى اولان قسملرى حقنډه دويدىغى حيرت و تعجب حسندن دوغمشدر . ابتدائى انسان ، رؤياسنده بر چوق مملكتلرى دولاشدىغى ، حربلر يادىغى كورويور . اوياندىغى زمان كندىسى عىنى يردە بولويور . ديمك كه كندىسندە مادى موجوديتندن مستقل ؛ اوندىن ايسته ديكى زمان آريلوب تكرار دونه بيلن فرقىلر بروجوديت وار . بو ، مادام كه كندىسندن آرى اولارق ايسته ديكى شيلرى ياپايلىور ؛ اوحالده كندىسى اولد كدن صوكراده دولاشوب كزه بيلير ويشايه بيلير ديمكدر . شو حالده ابتدائىنك (مانا) يعنى سيال روح ديدىكى شى رؤيانك بر تفسيريدر . عجباً بر فردك بسىط مخيله سندن دوغان بو روح تصورى - كه بوتون ابتدائى انسانلرده الله تصورى ده اوندىن چيقمقده در - ناصل اولويورده بر جماعتك عمومى و مشترك مالى عد ايدىليور ؟

ايسته بو نقطه نى ايضاح ايدە بيلمك ايجون ، آنيميزم (نفسچيلك) نظريه سنى ايكى روحياتچى متفكر كندى فكر لرياه تاليفه چاليشمشلردر .

بونلردن غابريهل تارد ، رؤيا ويا اولوم قورقوسى صورتندە دوغان دىنى حسك اولو بر آدم طرفندن تخيل و ابداع ايدلد كدن صوكراد ، تقليد ايله ياپىلدىغى و عموميله - لشدىكىنى ؛ ابتدا روحى اولان اعتقادك آنجاق بالآخره اجتماعى يعنى « بين الروحى » اولدىغى سويليور . ديكىر متفكر ، ويليام جهيمسه نظراً ايسه ، هر انسان عىنى حسلى دويمقده ، عىنى حاللرى ايضاح ايتمكده در . بر محيط داخلىنده كى اشيا محدود اولدىغى ايجون ، اومحيطه منسوب انسانلر آراسنده بر « مقدس اشيا ارتباطى » وجوده كلير . ايشته جهيمس واونى تعقيباً (دولاقروا) نك قدسيت تلقيسنده كوردكلرى معشرى علاقه بوندىن عبارتدر .

آنيميزمك مؤسسسى تايلوردر . فقط بالآخره هر برت سپنسر بونى بعض تعديلاتله تكرار اله آلدى . فرزه ر تقويه ايتدى . بو فكر اوچ مطلبه ميستنددر : (۱) جان « نفس » فكرى ناصيل دوغدى . (۲) جان ناصيل روحه استحالده ايتدى . (۳) طبيعته عبادت بوندىن ناصيل چيقدى ؟ (چونكه باشقه دىنلرده روح فكرى بوقدر .) برنجى دعوى رؤيا حاليله ايضاح ايدلك ايسته نير . فى الحقيقه ابتدائى ايجون رؤيانك ، اوبانيق حالده كوردىكى شيلره عىنى بر قيمتى واردى .

اورؤياني ده ، ديكرى كې آفاقيلشديرر . و بدمزده موجود ايكنجى بر عنصرك « طى مراحل » ايتدىكنه اينانير . او ، بدنك اك اينجه ، سيال و اشيرى قسמידر . اونك اتى ، كيكى واعصابى بوقدر .

دیگر بعضی حادثہ لردہ رؤیائی تقویہ ایدر . بونلردہ پایله ، سکتہ ، داء الجمود ، وجد واستغراق حاللری در . بوحالردہ جان بدنی موقه ترك ایدر .
ایکنجی دعوا - فقط جان روح دکلدیر ، ینه بدنه باغلیدر . او آنجاق ، استحاله ایتک صورتیه روح اولابیلیر . اولوم ، جانی بدنن تماماً تفریق ایدر . او آرتق روح اولمشدر . اولوم قورقوسی ، روحک ماورائی بر عالمی اولدینی اعتقادینی تولید ایدر . ایلک محراب ومعبدلر مزارلردر . اجداد روحلری بالآخره معبودلر حاله استحاله ایتمشدر .

او چونجی دعوی - ابتدائی انسان چوجوق کبی جانلی بی جانسزدن تفریق ایده مز . ناصیل چوجوق اشیا بی و او یونجاقلرینی جانلی فرض ایدرسه ، ابتدائی ده چوجوق کبی جانسز اشیا بیله جانلی نظریله باقار . ایشته روح فکرینی طبیعتہ تشمیل ایتمسی و طبیعت عبادتک باشلاماسی بوندن ایلری کلیر .

آئیمزک تنقیدی : ۱ - لامقدس برشی اولان جانک ، اولومدن سوکرا مقدس برشی اولان روح حاله کچمه سنه سبب نه در ؛ اولوم ، اونک ماهیتته برشی علاوه ایتیمور . ۲ - اولولره عبادت اک ابتدائی برشی دکلدیر . اولدجه متکامل برقومه عانددر . آوسترالیا قبیله لرنده اولو عبادتک هنوز اهمیت ایلدینی کورولیمور . بناء علیه اولولر عبادتی اولما یخه آئیمزک تملی بیقلمش دیمکدر . ۳ جانسزک جانلی عدا اولونماسی شکلنده کی سوق طبیعی ، دها اسپنسر زماننده تنقید اولونمغه باشلامشدی . اوتنقیدات حقسز اولقله برابر (چونکه انسانی حیوانه بکنزه تیورلردی ، حالبوکه برچوق انسانی تمایلر حیوان سوق طبیعیسنده یوقدر) تایلورده بودا عاسندیا کیلمشدی . چونکه چوجوقده ، اشیا بی جانلی عدا ایتک قناعتی یوقدر . اجتماعیات بو شبهه لی قیاسلردن قاجینالیدر . ۴ - آئیمستلرک دعواسی دوغرو اولسه ایدی دینی اعتقاد لک ، هیچ راساسی اولمایان برسامی تصورلردن عبارت اولماسی لازمدی . زیر اروح فکری - اونلره کوره - اویقو ائناسنده ذهنمزی اشغال ایدن مههم ، قرارسز وسیال خیاللردن متولددی . حالبوکه دینی اعتقاد - هرشیدن اول - منتظم و آهنگدار بر فکرلر منظومه سنی احتوا ایدر .

II. ناتوریزم « طبیعیلی » - بونظریه بی وضع ایدن ، هندستان قوملرینک لسان و اعتقاد لریله مشغول اولمش و سانسقریت ادبیاتی تدقیق ایتمش اولان ماقس موللر در . بو ذاته کوره دین و قدسیت حسی نفس (sujet) دن ده کیل بلنکه

موضوع (objet) دن متولددر . طبیعتده کی قوتلر ایکی قسمدر . بر قسمی انسانی تخریب ایدن ، اونى قورقوتان ، اوکا ضرر ویره قوتلردر . بر قسمی ده انسانک حیاتی انکشاف ایتدیره، اوکا فایدا ویره قوتلردر . بو قوتلرک ضرری ویا فایداسی انسانلرک تقدیرینه باغلی دکلدر ؛ حد ذاتنده موجوددر . کونش انسانلری ایصیتیر، حبوباتی یتشدیرر، آیدینلق ویرر . فیرطیناوشیمشک انسانلره فلاکت کتیریر و تخریبات یاپار . بناء علیه قدسیت حسنک منشائی ، بالذات طبیعی قوتلره قارشى دویولان محبت وقورقوده آرامالیدر . انسان ، کندینه ایلیک یاپان قوتلره خبرکار معبود ، فالق یاپان قوتلره ظالم و شریر معبود دیمشدر . بوتون دینلرده معبودلر بو وصفلری آلیرلر : مصرده سهت ، ایرانده آهورامان ، یونانده هادس قورقونج و مضر قوتلرک افاده سیدر . ایلیک باقدشده دوغرو کبی کورون (و آنیمیزمک ایضاح ایدمه دیکی طبیعتده عبادت مسئلهسى ایضاح ایدن) بو فکر درین بر تنقیده متحمل دکلدر . بو نظریه یی ایکی طرزده تنقید ایتمک قابلدیر : اولاً ، دورقه ییمک یابدیغی کبی ، دوغرو دن دوغرویه توتهمیزم دورندن باشلا یارق ، توتهملرک انسانلره هیچ بر فایدا و ضرر ویرمه یین اشیادن ، بعضاً معناسز برطاش پارچه سندن ده اقتباس ایدیلدیکنی سویله مک قابلدیر . دیگر جهندن ، دینلرک تاریخنه باقارسق کورورزکه بر جمعیتک تکاملی انساننده ، معبود مختلف سجیه لر ده کیشدیر مکده در . عبرایلرک معبودی بدایتده قورقونج ، ظالم بر فیرطینا قوتی ، بر شیمشک کبی تصور ایدیلیردی . عبرانی قومى « اسباط بنی اسرائیل » حالندن چیقارق برسیتده اولمغه باشلادیغی زمان معبودلرک معنویله شدیکنی ، آرتق فنیکه معبودلری کبی قورقونج و ظالم دکل ، بلکه رحیم و شفیق اولدیغی کورویورز . بعضی اقوامک دینلرنده ده « جلال و جمال » صفتلری بر معبودده اجتماع ایتمکده در . قدسیت حسی طبیعتدن کیش اولسه ییدی ، طبیعی قوتلر هر زمان عینی وصفی محافظه ایتدکلری ایچون ، استحاله و تکامل ایتمه سی لازمدی .

ناوریزم ، ابتدا مشهور سیاح غریم برادرلر طرفندن طاسلاق حالنده افاده ایدیلدکن صوکر ، ماقس موللرک مساعیسه وضع ایدلشدر . آریا اقوامک تاریخی و سانسقریت ادبیاتیه اوغراشانلر آراسنده سرعتله انتشار ایدن بو یکی فکری فرانسه یه میشل بره آل ادخال ایتدی . آنیمیزمک ضدی اولارق ، منشائی تجربی و مادی شأنیندن آلپور . دین بوتون سلطه سنی تجربه دن چیقاریر . (بو مناسبتله جهیمسک « دینی تجربه » حقنده کی فکریخی بو نظریه یه ده تطبیق ایدمه بیلیرز .) موللر هند لسان و دینلری تی تدقیقه ایشه کیریور : بولسانده معبودلرک اسملری عمومیتله یا اسم جنسدر . یا خود منشأنده اسم جنس بولونان بر اسمدر . هرایکیمی ده طبیعتک باشلیجه حادثه لرخی افاده ایدرلر . (آغی) آتش دیمکدر . دیوس ، زهوس ، دیوه ،

دیو، ته‌ئوس کله‌لرینک اصلی بر اولوب پارلاق سما دیمکدر . طبیعت انسانلر ایچون حیرت ، استغراق ، قورقو موضوعی ایدی ؛ او ، دواملی بر معجزه و بر عجبیه ایدی . کیتدکجه طبیعی قوتلر داها مجرد شکارده تصور ایدلمشلردر . انسانه ضرر ویرنلری قورقونج ، فائده‌سی دو قونانلری خیرکار معبود اولارق قبول ایدلمشدر .

تنقید :

۱ — بو فرضیه لسان اوزرینه مستنددر . حالبوکه دلیل اولارق آلتارق کله‌لرک چوغنده اصابت اولمادینی بالا آخره کورولمشدر . یکی تدقیقلر کوستردیکه وه‌دا معبودلرینک هپسی مولله‌رک ادعا ایتدیکی وصفی حائز دکلددر .

۲ — بو فرضیه‌ده آئیزم کبی دینی ، بر سایی خیاللر مجموعه‌سی حالته قویمشدر . عینی تنقیدی بورادده تکرار ایده بیلیرز .

۳ — مولله‌ر ، اساطیری و افسانه‌لری بر خسته‌لق ، (آنومالی) عد ایدیور ؛ و دین ایله اساطیری یکدیگرندن آیریور . بو صورتله دینی یالکز عقلی الهمیاته حصر ایدیور . فقط بو تفریق اعتباری و کیفیدر . چونکه اساطیر دینک مهم عنصرلرندن بریسیدر .

III . اسپرتو آلمزم قولکشیف (معشری روحیلره) : — اعتقادلرک صورت

تسکونی حقنده کی بو اوچونجی نظریه آمیل دورقه‌یم طرفندن تکلیف ایدلمشدر . دورقه‌یمه کوره (تعریفنده کوردیکمز کبی) دین حسی قدسی و لاقدسی کله‌لرنده طوبیلانیر . اعتقادی حیات دیمک اشیاپی و افعالی ممنوع و مباح اولارق تفریق ایتمک دیمکدر . اوکا کوره توتهم ، کندیسنه یالکز قدسیت عطف ایدیلن بر موجود دکلددر . کندیسنده ساری و منتشر مانا ده‌نیلن روحک تجلی ایتدیکی بر موجوددر . مانا یالکز توتهمده بولونماز . او ، توتهمه صاحب اولان انسانلرده‌ده وارددر . بناءً علیه توتهم ، عقلی دینلرک معبودی کبی انسانلردن آیری و اونلرک فوقنده بر موجود اولمایوب ، بلکه بوتون جماعت آراسنده ساری اولان قدسیت حسنک و مانانک کندیسنده دخی تجلی ایتدیکی بر موجوده دلالت ایدر . بو معناده توتهم خالق و معبود دکلددر . عادتا بر نوع قارده‌شدر . مادام که مانا ، توتهم و انسان زمردلرینک مجموعه ساری اولان بر شی‌در ؛ و مادام که — تصوفی لسانه — عادتا بر « اشتراک روح » افاده ایدر . اوحالده توتهمه ویا مانایه ، بر آدامک حیاتنده باشلایان ، یاخود بر آدامک تجربه‌لرندن دوغان بر منشاء اسنادی قابل دکلددر .

دورقه‌یم ، اولا مانا مفهومک معشریلکنی اثبات ایتدکن صوکر ا بومفهومک ابتدائی انسانلرک تصورنده نه صورتله دوغدیغنی ایضاحه چالیشیور . بونک ایچون ک اسکی جمعیت شکللرندن بقیه اولارق دوام ایدن بعضی دینی آیینلره مراجعت ایدیور . اوسترالیا قبائلندن آرونتا و وارانمونغالرک « اینتیشیوما » دیدکلری بر آیین — اوکا کوره — مانا مفهومک ناصیل دوغدیغنی ایضاح امکانی ویرمکده‌در . کورولیور که

بو آینلر « قومونیون » دن ، یعنی توتهم صنفیه انسان صنفک اشتراکنی تأمین ایتک فعلندن عبارتدر . بوندن مقصود اولان ، قدسیتی یکدیگرینه قاریشدیرمق و مانایی تقویه ایتکدر . آینک نه ایچون اجرا ایدیلدیکنی بر طرفه بر اراقق ناصیل اجرا ایدیلدیکنی تدقیق ایده جک اولورسه ق کورورزکه بو ، جمعیت افرادینک یکدیگرینه یا قلاشدقلمری ، آرالرنده بر طاقم مشترک فعللر و حرکتلری تکرار ایتک صورتیه مشترک بر وجدوهیجان کچیردکاری بر آندر . بو هیجان کندیلرینی ، هر کونکی حیاتلرندن ، عضوی تمایللرندن آیرمقده ، اونلره فوق المحسوس بر حیات و هر زمانکی شعور شکللرندن باشقه بر شعور شکلکی ویرمکده در . جمعیت بو آینلردن اول نه قادار که وشه مش و مشترک رابطه لرینی ضعیفلاشمسه بو آینلردن صوکر او قادار زنده و او قادار متساند اولارق چیقیور . هانکی جمعیتده بو آینلر داها صیق اجرا ایدیلیر ، یعنی معشری هیجان و وجد داها قوتلی اولورسه ، او جمعیتده توتهم صنفی داها کثیف ، ممنوع و مباح تفریقی داها قطعیدر . بر جامع ، بر تکیه و یا بر کلیسادن چیقان ، معین افعال دینییه مشترکاً ایفا ایدن انسانلرک معنوی انشراح و حضوری کبی ؛ ابتدائی جمعیتده آیین ، اوسمییه افرادینه قوتلی بر رابطه و طیفه سنی کورمکده در . خلاصه دورقهیم ، دینک منشائی نوفلاطونیالر و مالبرانش کبی تصوفی واسپریتو آلیست بر شکلده ایضاح اتمشدر . بو نظریه نیک الک بویوک محذوری متقدم بر روحی فعالیت ؛ یعنی فعلدن اول فکری ، عملدن اول اعتقادی قبول ایتکه مجبور اولوشیدر . بو تقدیرده دینک منشائی آرامق بر دور باطل یا مقدر : چونکه آیین اعتقادی تقویه ایدر ، فقط آینک اجرا ایدیله بیلمسی ایچون اول امرده اعتقادک موجود اولسی لازمدر . حالبوکه ، هر دورلو مشترک فعل و حرکتدن اول ، او حرکتلری اجرایه بزى مجبور ایدن مشترک بر تصوری قبول ایتک ، آنجاق مالبرانشک « اللهده رؤیت » نظریه سی کبی بر متافیزیقه قابل تألیفدر .

IV . مفسر ایزم (جنسیبیلک) — بو نظریه ، آیری آیری شکلدرده فروید و هپ طرفندن وضع ایدلمشدر . بوساحده لوره تیز ، اوتورانق و یونگ مساعیسی فرویدی تعقیب ایتدی . هه پک افاده یه چالیشدینی نظریه نیک اساسلری داها بر عصر اول (Dulaure) طرفندن قورولمشدی . بونلره نظراً حیالک الک مهم ، عینی زمانده الک اسرارلی حادثه سی تکثر و تناسلدر . کندیسنده شعورک ایلک معنی پارالایان انسان بو حادثه قارشیسنده مفرط بر علاقه و حیرت دو یار . بو مؤلفک تدقیقاتنه نظراً « فاللافوری » آینلری الک قدیم عبادت شکللری اولوب ، ایلک توتهملر آلات

تناسلیه نك اصلی ویا استحاله ایتمش نمونه لریدر . حالبوکه توتهم صنفنده ، بوجانسدن اولانلر بولونمقله برابر ، قسم اعظمی بونکه علاقه دار اولمایان اشیادن مقتبس در . (سیقانالیز) اصوله مستند اولان دیگر نظریه نك اساسی شودر : اسکیدن بوتون روحیاتحیر جنسیت تمایللرینک آنحق بلوغ یاشندن صوکرانکشافه باشلادیغنی ادعا ایدرلردی . حالبوکه فرویدک تأسیس ایتدیکی بومکته کوره ، جنسیت تمایللری چوجوغلک تولدیه باشلامقده در . بوکا چوجوق جنسیتی مسئله سی ده نیلیور . اولا اُمزیرمه ، صوکرایدمه (Tattonnement) انناسنده بونک ایلك انکشافلرینی کورویورزه یدی یاشنه قادار تمام غیر شعوری بر صورتده انکشاف ایدن بو تمایلاته فروید ، « اوتونه روتیزم » یعنی بنفسه محبت اسمنی ویریور . بو تمایل یاواش یاواش خارجی موضوعار بولمغه باشلایور . فقط (أنا) نك سانسوری و اخلاقی مؤیده طرفندن اظهارینه مانعت ایدیلدیکی ایچون احتیاسه اوغرایور ؛ غیر مشعور قالیور . ساحه شعوره چیقاییلمک ایچون شکلنی دکیشدیریور ، رمز لره افاده ایدیلیور . بومتفکرک تدقیقانه نظراً ، چوجوغلک جنسی تمایللری مشعور بر ساحه یه چیقمه دن اولکی بو دورده بوتون انسیاقلرنده بر « قیمت تعارضی » (ambivalence) واردره [قیمت تعارضی دیمک ، بر شئیك عینی زمانده یکدیگری نك ضدی ایکی قیمتته صاحب اولماسی دیمکدر .] مثلاً بویاشلر طرفنده چوجوقده بوتون اطرافنده کی موجوداته وانسانلره قارشى دویولان تمایللر ، هم محبت هم نفرت ، هم قورقو هم حرمت ، هم تجاذب هم تنافری افاده ایدن حسلردر . چوجوق ، حیلتنک بو دوره سنده کندیسینی اک یاقیندن احاطه ایدن انسانلره قارشى جنسی بر علاقه دویار . باباسنی آناسندن قیصقانیره فروید ، بو قاریشیق ومبهم حسیاتنک مجموعنه اودیب معضله سی (Oedipe complexe) دییور . عجبا بو فیکردن دینه ناصل کچیله بیلیر ؟

بابایه قارشى دویولان بو محبتله قاریشیق نفرت تمایلی محتبس وغیر مشعور اولدیغنی ایچون خارجه بر افاده اولمغه چالیشیر . او زمان چوجوقده ، اطرافنده کی بعض اشیایه قارشى بر محبت ونفرت تمایلی ، بر قورقو وعلاقه حسی اوپانیر . چوجوق روحیاتنده بوکا (Zoophobie) و (Zoomanie) ده نییور . مثلاً چوجوقده خروسدن قورقو ویا کدی یه محبت کی . ایشته فرویده نظراً ، ابتدائی انسانک توتهم زمره سنه قارشى دویدیغنی وبر جهندن قورقو دیگر جهندن محبت ، بر جهندن حرمت دیگر جهندن دهشت حسلریله قاریشیق اولان علاقه بوندن عبارتدر . ذاتاً بز اولجده

كوسترمشديك كه مقدس اولان شی، عینی زمانده هم قورقوهم محبت توليد ايدن شيدر. بناءً عليه توتهم صنفنده ودينی قيمتاردهده « قيمت تعارضی » واردر. شو حالده بوتون ابتدائی دينر، جنسی چوجوق روحياتيله قابل ايضاحدر :

اكتابتدائی دين شكلی تميز ايدن بر نقطه ده اوراده (حتی روحانی) بر رئیسك بولوناماسيدر. دورقيم مکتبنيك، دينك معشريلکی حقنده کی قوتلی دليلرندن بریسی ده بودر. حالبوکه فروید، ابتدائی جمعیتی ينه عضوی بر عائله کی قبول ايتديکی ایچون، اوراده عائله رئیسینی آرامق مجبوریتنده قالمشدر. بونقطه یی شوصورتله ايضاحه چالشمقدهدر: واقعا توتهم ديننده رئیس يوقدر. فقط اونك يرينه نبات ویا حیوانلر قائم اولمشدر. بونی تعمیق ايدرسهك كورورزكه، قومونیون ده نیلن آیین بو حیوانك منسوبلری طرفندن قتل ايديله سی وبالآخره کندیسنه محبت ابرازی له نیلمه سی شكندن عبارتدر. یعنی قبیله ده نیلن عائله نك رئیسینی اولان بابا، (قيمت تعارضی) حسیله اوغوللری طرفندن قتل ايدیلش وینه بو حسك معکوسی تاثیريله اوغوللر قتلدن ندامت ایدهرک تأسفه و محبت ابرازینه باشلامشدر. حالبوکه اولجه کوردیکمز کی چوجوق وابتدائی انسان، بجایش صورتيله بر طاقم حیوانلری باباسنك يرينه اقامه ایدهرک کینی ویا محبتنی اوکا توجیه ایتکدهدر. ایشه توتهملرک اولدیر یله سی اولادلرک بابایه قارشى اولان کینی بالآخره اونك یه نیلمه سی ده بوحرکتدن طولایی تأسف وندامتی افاده ایدر. بوصورتله اودیپ معضله سی، بوتون دینلرک منشأئی عائلوی و فیزیولوژیك بر شکله ايضاح ایتك ادعاسندهدر.

تنقیدی :

۱ — بونظریه نك اساسی اولان چوجوق جنسیتی وغیرمشعورک جنسی محتواسی مسئله لری هنوز حال مناقشه ده اولدینی کی اکثری روحیاتچیلر وطبابت روحیه متخصصلری طرفندن ده رد ایدیلکدهدر.

۲ — ابتدائینك نظرنده توتهمك قدسیتی آنجاق مانایی محتوی اولماسی اعتباريلهدر. نتکیم توتهم اولمادق لری حالده، اجداد روحلرندهده مانا واردر. ابتدائی، مانا اشتراکی دولایسیله توتهمی، جدوروحنی وکندیسنی عینی عد ایدر. حالبوکه چوجوغك «زوئوفوبی» سنده بر اشتراك حسی يوقدر. چوجوقله ابتدائی آراسنده کی خطالی مقایسه لر تایلوردن بری چوق تنقید اولومشدر.

۳ — فروید جنسی تمایللری غیرمشعوره آتمق، حیوان ویا نباتلره بجایش ایتدیرمک ایچون اخلاقی سانسوره مراجعت مجبوتندهدر. حالبوکه اخلاقی سانسور، اجتماعی حیاتك اخلاقی مکلفیتلرندن باشقه برشی دکادر. بوصورتله، جنسی احتباسلر اجتماعی حیاتی دکل، بلکه اجتماعی حیات جنسی احتباسلری ايضاح ایدر.

نتیجه — اعتقاد لرك منشأئی ايضاحه چالیشان بو دورت نظریه دن برنجیسی وایکنجیسی پسیقولوژی یه، دوردنجیسی بیولوژی دینامیک (قوانی حیاتیات) اوزرینه مستنددر. بونلردن اوچونجیسی اجتماعی حادثه یی، دیگر بر حادثه یه محتاج اولمادن ینه کندیسيله ايضاح موفقیتمی کوسترمشدر. شو قادار وارکه اجتماعیات

اك ابتدائی شكلنده جمعيتك بوتون فارقه لرینی عرض ایدن و بناءً علیه بالذات جمعیت دیمك اولان دینك منشأئي آرامغه قالدقجه یاتصوری فعله ارجاع ایتك صورتیله مآنه ریالیزمه ، یاخودده فعلی تصویره ارجاع صورتیله اسپریتو آلیم دوشمك اضطرارنده قلاجق ؛ هرایکی حالدهده علمدن چیقمش ، متافیزیق یامش اولاجقدره بیولوژی ناصیل ، حیاتك منشأئي آرامقندن واز كچرك یالكنز خواصنی مطالعه ایله اکتفا ایتمشه ؛ اجتماعیات ده - عینی صورتیله - منشأء دعواسندن فراغت ایتك ، ودینی هر دورهده عرض ایتدیکی خواصیله مطالعه ایله مك مجبوریتنده دره . بوتقدیرده ، جمعیت - هر دوره سنده - بر تصور و بر فعلدن عبارت اولدینی کی ؛ دین ده - بری دیگرینك علت و اثری اولماق اوزره - عینی زمانده بر اعتقاد و بر عملدن عبارتدر .

استانبول ارکک معلمکتی اجتماعیات معلمی

علمی ضیا

